

U R G H G L R

[illegible]

0 1 2 3 4 5
 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 10

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ
ԵՄՈՒԹԻՒՆ

գրեմանով անունը իւրաքանչիւրին ար-
ժանանց աստիճանն ու մասնագիտու-
թիւնն ի բացաղակալութեան տունա-
նանց վկայագրին ։ Իսկ այս ինչ-պա-
տմանկան բացատրութիւններէ կերե-
թէ, Ռաւոն, Խորհուրդք փորձակա-
ծիւոս ար չէ ունեցեր ։ այլ՝ ըստ իւրա-
քանչիւր վարժարանատիւի՝ ինչ կամ միւ-
սէթաւան ի գործ գրերէ, ինչոնն որո-
շելով թէ ո՞ր պարտին ներկայանա-
լինելու թէ եւ ո՞ր ո՞ր ։

Այս բացատրությունը Ուսումնախորհրդը կարելի է ինքնուրույն արդարացիորեն անմեղելի կոչել անկասկածալից կամ անհնական հակակրօնական, ամբաստանությունն է, որ ուսման չնվազանք ընդ իրեն դեռ բայց անմեղանիլ զանգանուծեան ու անհղուծեան, յանցանքին չարգարանար է, երբք, յոյժ գործանայի է որ վերեստուած բացատրությունը առաջին անգամ հրապարակ էինքին դեռ, անցյալ չարքն ու ընտադառնություններն ետքը միայն, Զարմանայի է որ վերապարզած կարգադրությունը և տնօրինություն մեծա մասամբ գաղտնի պահուած են, արդիսի գործի մը մէջ որ գաղտնի ունենայու ընդունակ չենաւ, Զարմանայի է նաև որ խորհուրդ պէտք չէ տեսնոր խախտաւ անհամեմատ կանոնադիր մը ուսուցչական վկայագրաց այս փափուկ գործին վրայ, նշանակելով յայնմ թէ էր արտօնանքն է վնչակեկ կարծապետք է՛նչ տեսակ վկայագիր պիտի առնուն, որպէս որ ժողովրդեան և ուսուցչական մարմինն միտքը կանխապարտատուէր, և ալ ընդ այլոյ մեկնութեանց տեղի չտային վկայագիր:

Կը լսենք թէ ուսուցիչը ոմանք կը
էրանք եղբւր Թ. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
յաբեր տալու իրականները, Սեւը, նշա-
նակիւով հանգեմէ ինչ որ վարչական
թերեւ զանազան կամիւրճում կը թափ մեզ
ինչեւ գարտախնամութիւն կը ճամարինք
նշանակել ինչ որ/արտաւ ճամար ճամարայտ
իրաւունքն է, Սեր անեղայ չարաթ ա-
ւուր յոշուածով ցոյց տուինք ըստ
բաւականութիւն Ուսումն. Խորհրդի
կամ որ նոյնք է Աղբ. Գատրվարքարա-
նէն և Ս. Գատրվարքը Հօր ամեն Հայ
-Լուսաւորական ուսուցիչ և դաստիար.
բաղի վկայագիր տալու իրաւունքն ու
գարտախնամութիւնը ծագում կ'աւանդու
բուն իսկ Սահմանադրութիւնն և Սեր-
արեթիկ բացարձկ հրամաններն, և թէ
Գատրվարքբաւանն այսպէս վկայաւոր
տարւոր նոյն իսկ վարչականաց շա-
հուն կը ճամարապատահանէ, Յիբաւի,
ունինք կըթմանք գործի աշխատաւոր
ներ, որոց կարողութիւնը Գատրվար-
քբաւան կամ ուրիշ իշխանութեան մը
վկայութեան կարգաւ չէ ալ եւս/ Բայց
պաշտօնաց վկայագիր տարւոր չիկ
ձեռն խնդրէ է. վկայագիր իրենց
կուգայ, Այս կարգէ մէջ չեն սակայն
արտաւան երեւել հայ ուսուցիչ ո-
մանք Սորա, Աղբ. Գատրվարքբաւանի
իրաւաւորութեան ներքեւ չդաստիարակ,
չեն կրնար Աղբ. Գատրվարքբաւան

առնուիլ իրենց վկայադրեր , հնչեցան անոր չին առնուիլ իրենց անցադրեր , ճնշեղենան վկայադրեր , անուանութեան հրամաններն , եւն , Դանտեր կրնան պահանջել , ոչ ալ Դատարարքարանը կրնայ տալ , եւ եթէ տար հռոմեական Հայոց Դատարարին , եւ Բողոքական Հայոց Ազգագետնին իրանանց տեւեգութիւն մը բարձր իր համարող Մեր կրթական նորահաստատ ունեւրը կը նախատեսէ դայա դժուարութիւն , տրամադրող թէ օտարազգի եւ ալադուան ուսուցիչ վկայադր չեն առնուի Ազգ. Դատարարքարանին , բայց կրնան դատախոսել ազգ. վարժարաններու մէջ , բաւական է որ վկայադր լինին օտար կրթական բարձրագոյն հաստատութիւններէ , կամ ի Տէրու-Յանէ . Թէրեւհին եւ Դրաթագու-նանի պէտ ուսուցիչներ , որովհետեւ ճշգրիտ այս պարագայի մէջ կը դատուին , Ուսումնական Խորհրդով դորձարարժմ կրնան իր տրամադրութիւնը թողնել ալ կարող են չարունակել իրենց ղեկավարական պայտանքին հայ-լուսաւորչական վարժարաններու մէջ , եւ արդէն երկուսն ալ կը պայտանքավարեն ի կողմը . վարժարան . Միւսն թէ , կրնն . Թողովով թէ ունեւրութեան համաձայն , որ օրենքի ոյժ ունի այժմ , օտարազգուան հայ ուսուցիչը չեն կրնար հայ-լուսաւորչական վարժարաններու մէջ դատաւարական պայտանք վարել , կամ անանից երբեք տեսնականիւ ազգ. պատմութեան դասեր . զի այս աւարակը կրնն խնդրիներ կը յարույանն , եւ իրեն . Թողովը , Սահմանադրութեամբ իրեն տրուած իրաւունք մը ի դորձ օրենքի . կը պահանջէ որ հայ-լուսաւորչական վարժարաններու մէջ այս տեսակ օտարակրթական զբաղուել իրաւունք տեսնան այն հայ վարժապետք մասը որը յայտնապէս բաժնուած չեն Ազգ. Եկեղեցիներէ . կրնն . Թողովը արագիւն նորոգութեան մը պէտք տեսնել յօդու ու նոր իսկ այլազգուան հայ ուսուցչաց , որք՝ կրճատին խնդրիներ շուրջապող դասեր անանորով , չեն շուրջադատուիլ իրենց խղճին հակառակ բաներն սովորեցնելու լուսաւորչական այս-նորոգութեամբ .

Գոհութեամբ կրկնանք թէ Դա-
ւակեօղան գերդաստանն և Պատրի-
արքարանն ինչև ժամանակ մ'ի վեր
նորդ գտած բանակցութիւնը յայոց
խախտն մ'ունենայու վայր են, Մինչ
այս օրոքը ևս գրեթէ, Խառն ժողովը
ըլ խորհրդակցել Գարակեօղան Տիգ-
րան էգիտորի իղովէ կիւսիւն Յով-
սէմանէն էգիտորի միջոցաւ Վարդու-
թեան ներկայացեալ առաջարկի մը վը-
րաւ, Ըստ այս առաջարկութեան, Տիգ-
րան, Էրտաթի լոկ իր անուամբ յանձն
Վարձու ի Բերա շինէ և Բերաթի թաղին
Լուրիել վաճառար մը, պայմանաւ որ
Գարակեօղան կուսկի ներդրել վերա-
գերելու բոլոր պայանագրելու Պատրի-
արքարանն ևս գարծառն իրեն, և
Պատրիարքարանն Տրափարի այս մասին

ունեցած բոլոր պահանջներն ենք հիշում էինք նորից եղբայր Կարապետ է-
ֆենտի վախճանում և անոր հապավոր-
ած լինելու խնդիրն իր ժառանգոր-
դաց կողմէ մերժուած լինելով, Տիգ-
րան էինք մեզ, որ իւր Տնայութեան
եղբոր հետ կ'առաջադրէր Ազգ. պառ-
ուականական վարդապետին իր կառու-
ցութան, այժմ լուր-իւր անուամբ կը շար-
ունանք իր արեւ ժառանգելի խորհրդոյն
գործադրութեւն միայն առաջին
իւր Տնայութեան փոքր Ստ. լիւթան Տիգրի-
նայի հետ իր արդարեւ ինքնութեան մը ծիւղ-
ան էինք վարդապետին մը ինքնութեան յանձն
առած լինելով, որ ինքն. Թ. Նուրան էինք,
որ այս աստիկ ի գիտեմ վարչութեան կը
բարանկցէր, փափաք յայտնած է որ
վարդապետ ինքնուր Բերայի Ս. Յարու-
թեան էինք եղբորդուն կցեւ և նոյն եկեղե-
ցւոյ սեկանական պարագայ գետնին վրայ,
Յունաց նորակառու Չարքինն Հայակա-
ց վարդապետին գիտեմ, Շինութեան հա-
մար կ'ենթադրուի թէ երբեք հա-
մար ունիկ պակաս ժառանգ չորիկ լինի
500 կանգուն տարածութեան մը վը-
րայ երկրակոյ շէնք մը պիտի կառու-
ուի, ըստ Խառն Ժողովոյ ներկայաց-
եալ անպարկուշտական, Գալով Տիգ-
րան էինք վարդապետին գիտեմ, Ն.
Մեծագաղտուութեան բնականօրէն կը
խափարէ որ յանուն վարդապետ-
ան կ'առաջին տարիներէ հետեւ յուզ-
եալ խնդիրը փակի միանգամ ընդ
իրից, Կրեմ. թէ այդպիսի կ'առաջ
բերանայեց գոյութեան ունի կամ ոչ
թիւ գոյութեան ունի, հաջի չկայ որ
նշք հիմա նուէր մը լինի Ազգ. որ կը
արեւ օրինական պահանջին իւր երա-
ւուր, իսկ ինքի գիտեմ վարդապետին
չունի պը-
րիս կ'առաջ, անի աստեւ միայն իւր կը
տուէր մը լինի իր անուամբ իւր իս-
թան իւր Տնայութեան փոքր, բայց ան
աստեւ ալ հարկ է որ Պատրիարքա-
նոր ցաղի յուզած պահանջներն
տեւ լինայ և առ այս ներկայ խնդ-
րին վերաբերեալ բոլոր պայայտածաբեր-
նի տայ իրեն, Միւր կը գտնիր այս
նորից, Խառն Ժողովը կը խորհէր թէ
որժառ. է թէ ոչ այս պայմանաւ, ընդ ու-
ր. Մեծագաղտուական նուէր.

Կը լինէր թէ անցեալ տարւի Պառ-
կաբարբաթի հետ տղի ունեցած դա-
մակութեանց մէջ, Գառնի թա-
նգրասանի ուրիշ երկու անգամ-
եր ար վախճար յայտնած էին շուե-
ր ընել ի ժառանգութիւն իրենց մօր
Սիլաստի վարժարանի կը կարուց-
ան, իսկ վերջգրեալ կարգադրու-
եան մէջ, ինչպէս կը տեսնենք ը-
նեցողը, Գառնի թառնալ գերդաստանի
յոր երկու անգամը ձեռնպահ կ'երե-
նու, Սիլա տեղեկութիւններ կ'որո-
շող ամեն գլխաւոր Հայրա ինքնաւոր
Սաաբարբ զգալ լինէր սակայն ոչ այս-
լիւի ձեռնպահութիւնը տեղի չունե-
ային, եւ Աղքն ատուեալսոյն զգ-
րուի ար երկարամալ ինչոյն կը կար-
պարութենին Սիլա ձեռնպահու-
իւնը ինչպիսի պատճառներ ար ու-
նեցան, կը յուսար ձեռնպահ անգա-

մից ծանօթ ազգասիրութենէն ու բա-
նասիրութենէն, որ ի վերջոյ չպիտի զը-
րանան պատուաբեր նուիրատուու-
թեամբը անհաճացնել Գարակէօզեանց
անունը:

ՕՐՈՒՄԸ ԽՆԴԻՐՔ

[illegible]

— Ուստովրի ղեկավարական առ-
ջն ուղղած է որ 30,000 ֆր. փոխա-
նություն արտոյ Տուսինիայի ընտ-
ական շխթութեան մէջ զարնուած
անշարով երեւիւսանին այրի կնոջ և
սակագ:

— Մեր ներքին Տնտեսական կրթության համալսարանի ղեկավարը, որը հարձակվել է պոլիգրաֆիկ խնամակալի ձեռնհասության ունեն Տերութեանց առաջարկները և որը պոլիգրաֆական գաղափարները հարձակվել է իշխանին, որը ընտանիքին հայտնաբերել էր դիտարկություն մեջ, որ հենց ընդգրկում էր իշխանի և իշխանուհու, Պառնասիական իշխանների իշխանին նոր ընտրություններն իշխան պարտած թուրք զորքերի առջևիմ էր։ — Միգուցե երեւոյան նաեւ երեքիկ լուր, լուրերն, Արեւելքի իշխանի լուրհամարումն համար Պուլկարիցի Արեւելքեան Բուսմիլի մեջ շանքերի իշխան լուրն առնիմ չէ՛, Բայց անշուշտ առնիմ է հարձակվել թէ Քաղաքումը միայն Տնտեսական պիտի զանցնի Պառնասիական իշխանին և Պուլկարիցի վերջապահին։

—Որոշխաններ խմբակն Հունգարիոյ
ապարդիթեան հետ համաձայնե-
լաւ 48,000,000 ֆլորինի խաւառու-
նն մը հանելու, որոյ մէջ մեծ մա-
ղինուարական ծախսը պիտի յառ-
նար։ Աստորիկ Վիստապարտիթին
կը բանակցէի 74 միլիոն ֆլորինի
ը փոխառութեան մը համար։
—Այլեւորք իշխանի վերահաս-
տանքն արտոնեցու ժամանակն Եւրո-
պայի մէջ քանակաւ քան իրենց

Հայերն միեւնոյն ինքնակերպ կրէն
կարելի չէ որ Այկեսանդր Իշխան
ուկկարաւ վերադառնայով, վերադա-
ռուս եր նախկին օրինաւոր գրէր, զի
ուսեա չայտի վասն բանէն իւր վեր-
տորդութիւնն, իւր նոր իշխանութեան
եղբայրութիւնը պիտի տեսն ապաշար որ-
պէս կը տեսնեն ուրիշ մեղադրասխներ,
ե. ապա, պիտի ճարկարկի մաքաւիւ ա-
ստուան կուսակցութեանց դէմ Ռուս-
թիո զաւազդներն իւր անձին զէմ³
րմատապէս պիտի պաշտպանի որ օր
ուայ թիօթիւնէ Փուրցիւն զերկար-
ութիւնն, և աղատադրէ Մակեդո-
նան և Պաշտպանողական պիտի տես-
նեն զվեր գիտութիւն Մահմադուր-
իւնն, այսպէս որ Աղատաւորանք ժողա-
ւոյ զորութիւնն իշխանութիւնն, իտեան-
արդիութեան արդի խառն կառավարու-
եան կազմութեանն ի վեր տիրող կու-
սակցական Հայտուութեան ոչ եւս կըր-
դի յարաբերել իւր իշխան իւր բազ-
մաթիւր զաշտն վրայ, Արդի նա-
արարութեան անդամներէն Պ. Գ. Նա-
ւիկ, Սոլայով և Լիքսիդ որ վերադառնի
նաշտարողական կուսակցութեան, որ
որդովորականութիւնն չի վայելեր և բը-
կանապէս, Աղատաւորանք թիմաւոր-
ութիւնն ունենայով պիտի պիտեսն որ
նոյն պիտեսն, Պ. Գ. Սոլայովով իւ-
ստորադով, կազմին իւր Աղատաւոր-
անք բաղկացնայ նախարարութիւնն իւր
կազմակերպ իշխան ըսով մարզ մէ, Հաւ-
որ զօրակաւ և կարող բաղարարութեան
ից երբեք չի ջուգած այն բախտա-
ւոր ստեղծութիւններն որ իշխան

որով յառաջ չէր անցնում, որ անհայտ
նպատակն իր պատրաստին դժգոհակ Ժա-
նախնիներն մէջ դեռահաստ ապր ժը
ռապարդով մարդուն, Իշխանն անըն-
դէսին զայնին իր զգալու իր արժանապաշ-
տութիւն իրերն զերման զորակով,
իրերն թաղաւորական ինտանտութիւն-
ը ունեցող Իշխան, և շատ մեծ կէշե-
տալ իշխանապետաց խորհրդային,
ընդգնուով իրան իրով անկէճէր Իշխան
ամեն բան բախտին յանձնադր կը
տոտել զարմին մէջ, ամենը մէկէն շա-
ռու կամ ամենը մէկին կուրեսանելու
ապարդութեամբ, շատ արեւն ար-
ց պիտի ունենար Ալեքսանդր Իշխա-
նաւար քան բոլոր ժանրախաչ ի-
շխան թիւերն բաց իճէլ ունենար պա-
ղդգնութեան, Ալեքսանդր Իշխան
կան զնուագրերն չէր ուղղորդ առ
հասնել, և իւր կուտակ իր զարմանք Պու-
րիայ, երբ երբուն մէջ ամենին
ասանել և ամենին բարեխորհրդ
գրելի կը թախանձէին իրեն մնալ ի
կարգաւ, Ռուսմանիոյ և Սերպիոյ
ստուծութիւնը ձեռք բերին բախ-
տնորդներն. բայց ի Ռուսմանիա
ձառ Իշխանին օրինակը քաջալերե-
ան, Ի Սերպիայ, Միլոյ Օպրնոյովիչ-
նիկն, որ տիրեց Իշխանացի դա-
ւան, հորդոյս զայն, վերստին ձեռք
բերեց, և վերջապէս Իշխանական դա-
ւան վրայ մուտաւ, աւերել յարմար է,
ց Միլոյ խտաախիրտ զինուոր մ'էր,
որ բարանին խցմուտ թիւններն չունէր
նրան անցնողքած թիւնախնդուտ ա-
նին ալ կարելու, Ստիպման ալ կա-
մէլ էր իր անցնողքած թիւնախնդուտ ա-

ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿԸ

ኒቦላላቲቭ

— Գլխիդ բարի, Գառլօ, մայր Մառիկ
ես բարեկամը։
— Ընդհանրապես եմ, որդեանք, չէ՞լ
դու բարի եւ բարակ վերաբերուիս օձի
կոր քաղաքացու, ձեռներդ եւ դրպակ
տակներդ, Մանուշեթիկ կատարեալապէս
կենդանայի, կանոնաւոր եւ մանրաբո-
ղոք անձի։ Քաղաքներու ցոյճարանին առջե-
կէ կ'անցնէր, Օռաշիկ ճամբան կը բռնէ
դու անկողնոյդ դռանովը՝ Մառիկիս վե-
րցնելով կը կենդանի։ Մի շարի բռնէ ին-
քուրիդ կը կը վերցնէր, տանն ու ան-
կողնէ բարձր մասը դիտուելու ճամբար — չէ՞ր
որդ յարկը անդ պատուեալ ուն որը հո-
ւանակ յառաքանդուելու ժաման, լոյս կը
տես եւ խառնարն մէջ գնայուելու ու լուս-
նոր լիմանակ մը կը կենացնէր։ Յայնմ
դու կ'ըլլայիր, կ'անցնէր, կ'անցնէր
դու քաղաքային կը հեղեղներ, գնաւոր
նախ խաղիկին տակներէ փութով կ'անցնէր
ձեռքէ ձեռքով ու անկողնէ էք դնուելով,
անպաշտներէն չորս չորս տասնիման վեր-
նախնովը հինգ չորսասնի կ'անցնէր։ Ին-
քուրիդ ճամբարը չը ճառած՝ դուստն մը կը քա-
րէր։

տէր եւ ծար կին մը, այր գէժոր՝ ձեռքը
բռնած կանիկեղով լուսաւորած էր, կը գո-
չէր ։

—Բուռ եւս, Բարսեղ ։

—Այլ ։ մայրիկ, բարի երեկոյ, մայրիկ ։

Եւ զայս բռնելով, կը փարկը ծորը ։ շոն-
չապառ ընելով չափ զինք սեղմելով ։ Եւ
զուր քայմակէք մը կըրէր ։ քնն քնն քնն ։

Սեպիւն կը նստէին եւ երկուսը այսպէս խնամ-
բով դուռան ձեռք եւ խոտաւորեցով օրով
շրջապատակ ճակարակին մէջ կ'ընթերցէր ։

Բարսեղ զիշերտան մէջ անցուցած ամենա-
ղոյնը անցընելով կը պատմէր, ամենաշէնքին
գիտումներն կարտաբռնէին կ'ընծայէր,
կը նշանակէր իւր գրեթէ այն մասը որ ա-
ւելի աղբիւրներէն ըրած էր ճառարտալու-
նէտան փայտ, ընկերներուտէ փայտը այլ և
այլ պատմութիւններ կը յիշատակէր, ամէն
բանի փայտ կը խօսէր, ամէն նիւթի փայտ
կը արտաբնութէր ։ Իսկ, մայր Մարգէն, իր
խնամանքը իր պատմով, և լայնանով եւ թիկ-
նաւորութիւն մէջ կ'իշխած՝ դուռանս օրիորդ
կըրէ մը նստն կը ծիպաւորէր համարակա՛ւ ։ Եւ
գիտէիք անմահ, անպաղ սիրով կ'առնէր իւր
փայրիկի ամհասը ինչպէս որ ինքզինքը կը
կ'ընէր Բարսեղ սնկապիկեան ճաղարանակու-
նէտան մը ։

Մասնէն յանշնդիս կը սիրէր իւր մայրը . . . Մինչդէռ մատաղ հասակէն զըզբոց կը յօժանտէր, կորուսած էր իւր հայրը, այս պատճառաւ մայրը իւր բոլոր սէրն ու գորովը ի նա ամիկումած էր, զինքն ստանալէն ալ աշխատեց անոր մեծացուցած եւ հայրաւորելի կ'ստիպէր հաստատանօք անուցած էր, նորա լեխէն ինչ հազարանոց արտադր կ'եր-

ինքն եւ անկողն՝ կ'աշխատէր զի մի գուցէ
 ինքն ինչ պակիր նմա՝ նորա ամեն ընտա-
 յանքերն զո՞նքս կ'աշխատէր. քանից քան ի չէր
 կարող մեքսիքն նմա, այնպէս որ երբ Քառ-
 օ յաւիտաւ եղաւ, եւ իրեն ըսաւ, ապա-
 ղայրիկ կ'ուզեմ զերեսան լլայլ, ու հաւա-
 ճեցաւ ընդ հուղ իր արւելին է, քաջա-
 փայլ զախի, խանգաւաւ, երազելով՝ նորա
 արեւոյտիկն ամենաքայտի վիշապին եւ ար-
 լեն իմ զաւակը յայտնական, յաշխա-
 րան անխել իմ ծախանգորաւ տնտե-
 լու. . . Քառօ Մաննաւթիւն թատրոնը
 նաւաւ կը գտնուի միշտ .
 Սեդրաքե Մտաթէն ի՞նչէ մեծ դերա-
 վան ինչ չէր, ասկից թատրոն տեղի յա-
 խախտիւնքուն համակրիկներ գրաւած էր .
 ինքն ուսուցիկ տիւնապետի պաշտօնով՝ նի-
 ար զէնքը, երկրպագար պաշտանքով մեծ
 եւտեքան, զոգրիւն ծախը իր կայանն
 քրքարիւղէ մէջ կիներէ, նա մանաւանդ
 իր միաժողով քաղաքը մեւելուր արձգեալ
 եղաւ. . . Զաւա խոյալ մը կը մուրջնային հա-
 խախտիւնքներ, թատրաքովման վաշխերեւ-
 ալնէն պէս . Աստուծայն լրտակն հաւաւա մը
 ինչ փայլէր թաղին մէջ . Ինչ յաճողութիւնը
 ինքն ինչ հասած էր . Բայց ի՞նչ փոխէր
 իրեն, քանի որ փոք հնարուն արուած էր

Իւր հանդարտիկ, խաղաղ կեանքն շատ
ոչ էր, ևւ այնքան կը սիրէր, կը պաշտէր
պէկանքը, որ դայի ուրիշ զերպէս իւրը-
նք ըմբռնէ։ Իւր թառամեալայն երեկոյթի
հարստեան յետոյ, երբեմն ևս է հանդիսի
ըն հրապարակի «Հաղպա», մամրս, որ ինձ
հարաւսէ և իւրէն ծիծաղելով՝

Կտալէն, իյնաւաւ, մեծ միշտ մ'ու-

ցածեմք, դիտեր մը բազմախան, թատրոն
 եւն ժողովաբանական մէջ ճիշդութեան հը
 մարտակէն, ամէն դը կը պարտաւ, կը հայ
 ոյշեր, կ'երեւոյր, վայելալ խելի կը խար
 ճի, կուտարի ճով մը կը սահէր օդոյն
 իջէ իջր կատարեղազի կը զոնէ ներս մը
 աւ, իրազի կը ներկայեցին իրեն, եր
 րոր յօշուած էր սիւսա կորդպ նա եւ
 իսաւ որ կատարաբանական խոր խոր
 իմաստած էին. ամէն թշնամահաց միջ
 ան մը իմայն ուսնի դրակց, դրած էր
 իջէ կատարաբանական խոր անկարեւ
 ճի, ոչ մի ճիւղաբան դիպաւս միջոյ իրովն
 ինչիցին Վառթիս կըր տուն եւս, նոյն
 ինչիցին մարը ներկայեւ եւս անոնց բաւ
 արարածութեան, միշտիցիւ անոնց բնա
 ինչին բոսւ, կըր մարը ճիւղեցուցի
 արարեց, երկու խոր արարածութեան կա
 ինչին պայտերն վար դրովն սիւսան եւ
 ինչէն:

—Ուրե՛ն հենց մայրիկ, մի՛թե բառն սիրով
 եմ սիրո՞ւք զերեւոյ՛ն,
 Մայր Մաթթեմ, խնեղի՛ պէս որդին
 սիրուելով, խորիւս առ անծանօթն, աշ-
 ար յանկարծ հրապա՛հ կը գտաւ որ։
 —Թող զայն ուս, ով որ է, ամենեւ ի՛նչ
 մարիւս սիրով կը սիրես մի՞՛ մայրիկդ։
 Երբեք... . . .

Բ.

Դեկտեմբերին երեկոյ մը, ընտարոնք
 ննջխաղախովքով խնայող էր, փասն դի-
 վանութեամբով մի առաջին ներկայացումը։
 Երբուհի, որն որ Բարդիւս մեծ թաւա-
 յանի մէջ վրայ արգելն փառաւոր յայտ-
 թախէր, որ աստուծո՛ւ Հոյակապն որոտա-

օջ օգին, մայր Մատթէն ուզած էր այս փրկարարին ներկայ գտնուիլ. հոսածեցէր դամբել, ապրիլից զվառար գերբ պիտի կոչայեցին, եւ իր անոր ապրին մէջ նստի կըր կը շուշարար : Նոյն գիշերը Մատթէին համար նշա- լալիքներն էր զգաւ : Ամէն մէկ ժառո- տին իրայ երեւեակուն կեցեցիները կը բռնէին, որոց արեւածեց, միկեւ, կող- ճողորներ խօտերը կը հնչեցնէին : Երբէ- քան ապէլ կը գեր չէր Ներկայադա- չարարը աշխատելով, իւր բոլոր ճիւղը շարժւով քաշիկէ, բոլոր այս անպիտի- քն, անձ մը միտքն կը անցնէր, երաշխա- յին խորը, իրենիշխար ան մէջ բարձր- խալիկէն կը ծախաւորէր, իւր մայրն . . . ապէլէ նոյն գիշերը, լոկ մայր թիւէին համար կը ետաւ :	քա- փր- փր- մէ- սե- թ- այ- բն- ցա- կը- կը-
---	---

երբ վերին արարածին հետ, զար-
ն ա իրու, Մատթէն ասմամբ խտե-
րուեցաւ ։
Մայի Մառթին, բողոքոյն քանջացած
նախ իրաւ կուտ տեղին, շուրճ դատաւո-
ր զերեւոյ տակէլ շուտ հարաւան համար
զիլ ասուին զիցոց պէն երկուք ու
ժ առջին իրենեանց, ուսկից զորսն
զինէ դերասաններն ։ Գլուխդ այցնան
արթնած ուր մտածմանը զիսկիւնիւրով առ-
ած ինքն, որ մուտքը ի թեւն իրոց ա-
րդէ խաւոր ցնիւրով ուսերը ծածկէ-
ն ինչ ցուտ ա չէր զգար, իր վրայով
մեծերի, բարձրասանի իլ բարբարոս,
մարդ էր ։ այնքան իլ թուէր իրեն իլ
մասնաւոր նոյն զինքը շատ ու իլ փո-
ն իրեն իրաւարարած ժամանակ ։

Նա, մեկէն ցատկեց, տղուն զիգը
թռեցաւ, յուզեալ եւ կերկրեալ
նրով:

«Ա՛յ, . . . պղտիկա . . . պղտիկա . . .
 առնի՛ր, բողբոջի՛ր խանդ պատանի,
 ե՛րբ գոլիք ես ուժգին եմ արդեն իրա-
 յերդդ դր մայրը, հարկաբեք զնա ես
 ողբե՛ր :
 —Արեւն զո՛ւ եմ, մայր իմ :
 —Այ հարցնե՛ս . . . ա՛ն իմ Գառլօ . . .
 այն գիւղեք, այնպե՛ր երանի՛ր էնի,
 ուր Մառաթան վաղուհի կը թուեր ի-
 նի Մառաթիւն ժողովքի մէջ գտնուած
 արանիք, պառայք յեղադրե՛մ թուե-
 իրենք : Վերջինից ըր մայրս հայտնե-
 լուսեցաւ ինձ : Եր մայր Մառաթիւն (անս-
 ր չհանդիսի մը որպէս հայտնի) ամենէն
 Գ . . .

[illegible]

